

1. Referentie

Referentie	Van Houtte, M. (2004). Why boys achieve less at school than girls: the difference between boys' and girls' academic culture. <i>Educational studies</i> , 30, (2), 159-173.
Taal	Engels
ISSN	0305-5698 (print) 1465-3500 (online)
Publicatievorm	Tijdschriftartikel

2. Abstract

De laatste tijd heeft onderzoek naar geslachtsverschillen in studieresultaten vooral de nadruk gelegd op het minder presteren van jongens in vergelijking met meisjes. Kwalitatief onderzoek in het bijzonder wijst op het belang van de geslachtsspecifieke culturen die adolescenten ervaren. Het doel van dit artikel is het kwantitatief toetsen van de verklaringskracht van de academische cultuur met betrekking tot de geslachtsverschillen in studieresultaten. Er wordt gebruik gemaakt van de gegevens van 3760 leerlingen uit het derde en vierde jaar van het secundair onderwijs in een steekproef van 34 scholen in Vlaanderen (België). Er wordt onderscheid gemaakt tussen algemeenvormende scholen en scholen die technisch en beroepsonderwijs aanbieden. Er wordt aangetoond dat de jongenscultuur minder studiegeoriënteerd is dan de meisjescultuur en dat dit verschil ervoor zorgt dat er geslachtsverschillen zijn in studieresultaten, tenminste in algemene scholen. In technische/beroepsscholen lijken jongens zich te verzetten tegen de studiecultuur.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Diversiteit, onderwijs
Trefwoord(en)	Gender, secundair onderwijs, studieprestaties

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Mieke Van Houtte Vakgroep Sociologie Korte Meer 3-5 9000 Gent Tel.: 09/264.67.80 Fax : 09/264.69.86 http://www.psw.ugent.be/sociologie/

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Kunnen verschillen in geslachtsspecifieke cultuur verantwoordelijk zijn voor verschillen in studieresultaten tussen jongens en meisjes?
Hypothesen	1. De jeugdcultuur van jongens is minder studiegeoriënteerd dan die van meisjes. 2. De genderspecifieke studiecultuur beïnvloedt de academische resultaten van zowel jongens als meisjes en deze invloed is groter bij de jongens.

6. Methode

Onderzoeks-methode	Kwantitatieve analyse op basis van retrospectieve data verzameld bij 3760 vijfdejaars via het klassikaal invullen van een gestandaardiseerde schriftelijke vragenlijst in aanwezigheid van een leraar en de onderzoekster in het schooljaar 1999-2000.
Onderzochte groep	34 secundaire scholen in Vlaanderen waarvan 15 scholen die studenten voorbereiden op hoger onderwijs (ASO) en 19 technische en beroepsscholen (TSO en BSO). 1591 vijfdejaarsleerlingen van de algemeenvormende scholen en 2169 studenten van de technische en de beroepsscholen namen deel aan het onderzoek.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Prestatie-verschillen	Jongens presteren gemiddeld minder goed dan meisjes in het derde en vierde jaar van het secundair onderwijs in het ASO, TSO en BSO. Deze vaststelling wordt nogmaals bevestigd na controle op de invloed van bekwaamheid, zittenblijven in het lager onderwijs sociaal-economische achtergrond, betrokkenheid van de ouders bij de school, en de mate van positieve motivatie om voor een studierichting te kiezen bij de derdejaars.
Geslachts-specifieke cultuur-verschillen	De eerste hypothese kan bevestigd worden. De cultuur die meisjes beleven is significant studiegerichter dan de jongenscultuur zowel in het ASO als in het TSO en BSO.
Geslachts-specifieke verschillen in invloed	De tweede hypothese kan niet volledig bevestigd worden. In het ASO heeft de studiecultuur een duidelijke invloed op de prestaties van die student, in dezelfde mate bij meisjes als bij jongens. In TSO en BSO kon in het derde jaar geen betekenisvol verband worden gevonden voor de jongens en een enigszins betekenisvol positief verband bij de meisjes. In het vierde jaar is er een significant effect voor zowel jongens als meisjes, maar de richting van het effect voor jongens is negatief. Een aanvullende analyse toonde dat het negatieve effect enkel bij jongens die minder dan het gemiddelde scoren kan gevonden worden. Dit betekent dat de jongens uit TSO of BSO eerder reageren tegen de studiecultuur.
Algemeen verband tussen studie cultuur en geslachts-specifieke verschillen in studieprestaties	In het derde en vierde jaar van het ASO kunnen we zeggen dat het effect van gender verdwijnt wanneer de studiecultuur constant wordt gehouden. Dit toont aan dat studiecultuur verantwoordelijk mag worden gehouden voor de genderverschillen in de resultaten. In het TSO en BSO verminderd het effect van gender op studieresultaten lichtjes wanneer men de studiecultuur controleert, maar blijft wel significant in het derde jaar. In het vierde jaar, is er een toename van het geslachtsgebonden effect. Dit heeft duidelijk te maken met het feit dat studiecultuur geen invloed heeft op de resultaten van jongens in het derde jaar en hun resultaten negatief beïnvloed in het vierde jaar.
Tegenreactie slecht presterende jongens uit TSO/BSO	Een mogelijke verklaring voor de negatieve houding tegenover studeren van slecht presterende jongens in het technisch of beroepsonderwijs, is dat ze een identiteitscrisis ondergaan door het steeds groter wordende belang van kennis in de maatschappij. Deze reactie tegen cognitieve competenties vinden we vooral terug bij jongens in het beroepsonderwijs omdat zij, meer dan leerlingen uit het ASO, worden klaargestoomd voor specifiek mannenwerk. Dit werk wordt bedreigd, en dat is waarom de jongens zich verzetten tegen een studiecultuur. Hun werkzekerheid is voor een deel weggevalen door de vervrouwelijking van de arbeidsmarkt. De jongens willen dit compenseren door hun mannelijkheid te demonstreren, bijvoorbeeld door zich te verzetten tegen de school.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

- Van Houtte, M. (2005). Global self-esteem in technical/vocational versus general secondary school tracks: A matter of gender? *Sex Roles*, 53, (9-10), 753-761.
- Van Houtte, M. (2005). Climate or culture? A plea for conceptual clarity in school effectiveness research. *School effectiveness and school improvement*, 16, (1), 71-89.

- Van Houtte, M. (2004). Sociaal kapitaal in katholieke en gemeenschapsscholen in Vlaanderen: een vergelijking. *Pedagogische Studiën*, 81, (1), 28-41.
- Van Houtte, M. (2004). Gender context of the school and study culture, or how the presence of girls affects the achievement of boys. *Educational Studies*, 30, (4), 409-423.
- Van Houtte, M. (2004). Tracking effects on school achievement: A quantitative explanation in terms of the academic culture of school staff. *American Journal of education*, 110, (4), 354-388.
- Van Houtte, M. (2003). Verliezers zullen verliezen, of niet? *Didaktief & School*, 33, (1-2), 18-19.
- Van Houtte, M. (2003) Reproductietheorieën getoetst. De link tussen SES-compositie van de school en onderwijscultuur van leerkrachten en directie. *Mens en Maatschappij*, 78, (2), 119-143.
- Van Houtte, M. (2003) Gepercipieerde academische gerichtheid en discipline in vrije katholieke en gemeenschapsscholen in Vlaanderen. *Sociale Wetenschappen*, 46, (1), 19-37.

9. Samenvatting

Dit artikel van Mieke Van Houtte gaat over de verschillen in de studiecultuur van jongens en meisjes. Het doel van het onderzoek is het kwantitatief testen van de verklarende waarde van de academische cultuur met betrekking tot de verschillen in de studieresultaten tussen jongens en meisjes. De algemene onderzoeksvraag is: Kunnen de verschillen tussen jongens- en meisjesstudiecultuur verantwoordelijk zijn voor de verschillen in resultaten van jongens en meisjes? Aanvullend werden ook nog twee hypothesen opgesteld. Hypothese 1 stelde dat de jongens studiecultuur minder studiegericht is dan de meisjes studiecultuur. Hypothese 2 stelde dat de gender specifieke studiecultuur de academische resultaten van zowel jongens als meisjes beïnvloedt en dat deze invloed groter is bij de jongens.

De data voor dit artikel komen uit een onderzoek waarbij men 34 scholen in Vlaanderen heeft bevraagd waarvan 15 scholen die studenten voorbereiden op hoger onderwijs (ASO) en 19 technische en beroepsscholen (TSO en BSO). 1591 vijfdejaars leerlingen van de algemene scholen en 2169 studenten van de technische en de beroepsscholen namen deel aan het onderzoek. Het effect van geslacht op de resultaten werd onderzocht door een t-test en een meervoudige regressieanalyse die controleerde voor de invloed van variabelen zoals competentie, socio-economische status (SES), ouderlijke betrokkenheid, zittenblijven in het basisonderwijs en of het geselecteerde curriculum van de student het resultaat is van een positieve keuze of niet. Om studiecultuur te conceptualiseren, werd de studiebetrokkenheid van de leerlingen bevraagd door 11 items te laten waarderen op een vijfpuntenschaal. Zo wordt nagegaan hoe bezorgd studenten zijn over naar school gaan en studeren in het algemeen. Omdat studiecultuur een groepskenmerk is, worden de bekomen data geaggregeerd per geslacht per school..

In het artikel wordt bevestigd dat jongens gemiddeld minder goed presteren dan meisjes in het derde en vierde jaar van het secundair onderwijs in het ASO, TSO en BSO. Hypothese 1 kan bevestigd worden. De meisjescultuur is significant meer studiegericht dan de jongenscultuur zowel in ASO als in TSO en BSO. Hypothese 2 kan slechts gedeeltelijk bevestigd worden. In het ASO heeft de studiecultuur die een leerling beleeft een duidelijke invloed op zijn prestaties, evenveel bij meisjes als bij jongens. . In TSO en BSO kon in het derde jaar geen betekenisvol verband worden gevonden voor de jongens en een enigszins betekenisvol positief verband bij de meisjes. In het vierde jaar is er een significant effect voor zowel jongens als meisjes, maar de richting van het effect voor jongens is negatief. Een aanvullende analyse toonde dat het negatieve effect enkel bij jongens die minder dan het gemiddelde scoren kan gevonden worden. Dit betekent dat de jongens uit TSO of BSO eerder reageren tegen de studiecultuur. Dit is niet het geval bij de meisjes, en de interactiecoëfficiënt die dit verschil in effect tussen jongens en meisjes meet, is significant. Er zijn anders geen significante interactie-effecten gevonden, dus het tweede deel van de hypothese, dat beweert dat de invloed van de studiecultuur groter is voor jongens, kan niet worden bevestigd. Als antwoord op de algemene onderzoeksvraag vond men dat studiecultuur verantwoordelijk mag worden gehouden voor de geslachtsverschillen in verschillen in studieresultaten. In TSO en BSO is het effect iets minder groot.

Een mogelijke verklaring voor de negatieve houding tegenover studeren van slecht presterende jongens in het TSO en BSO, is dat ze een identiteitscrisis ondergaan door het steeds groter wordende belang van kennis in de maatschappij. Deze reactie tegen cognitieve competenties vinden we vooral terug bij jongens in het beroepsonderwijs omdat zij, meer dan leerlingen uit het ASO, worden klaargestoomd voor specifiek mannenwerk. Dit werk wordt bedreigd, en dat is waarom de jongens zich verzetten tegen een studiecultuur. Hun werkzekerheid is voor een deel weggefallen door de vervrouwelijking van de arbeidsmarkt. De jongens willen dit compenseren door hun mannelijkheid te demonstreren, bijvoorbeeld door zich te verzetten tegen de school.

De auteur van dit artikel geeft ook aan dat verder onderzoek deze studieculturen op een andere manier kan operationaliseren. Een instrument dat beter de verschillende vormen van verzet tegen scholen meet zou de resultaten ten goede komen, vooral voor de technische- en de beroepsscholen. Wanneer kan worden aangetoond dat de oorzaak van de onderprestatie van de jongens moet worden gezocht in het groepsfunctioneren, dan zouden we weten waar we moeten interveniëren wanneer nodig.